

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Київський інститут залізничного транспорту

Факультет «Управління залізничним транспортом»

Кафедра «Екології та безпеки життєдіяльності»

Затверджую

Завідувач кафедри ЕБЖ

О.Я. Пилипчук

Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Кандидат історичних наук, доцент ПІЧКУР Тетяна Валеріївна
E-mail	pichkur_tv@gsuite.duit.edu.ua
Навчальна дисципліна	Транспортна географія
Офіційна назва освітньої програми	Екологія транспортної інфраструктури
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 «Природничі науки»
Спеціальність	101 «Екологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	5
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, обов'язкова
Мета вивчення дисципліни	Метою навчальної дисципліни є надання студентам знань про суть транспортної системи, визначення ролі транспорту в сучасному суспільстві та економіці країни, різноманітні та складні проблеми територіальної організації галузевих та регіональних транспортних систем та їх вплив на природне середовище
Загальні	ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

компетентності	ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук. ФК3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук. ФК6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління на підприємствах транспортної інфраструктури. ФК13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами в транспортній галузі. ФК14. Навики здійснення безпечної діяльності в галузі транспортної інфраструктури та прагнення до збереження навколишнього середовища. ФК15. Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування елементів транспортної інфраструктури з урахуванням її впливу на навколишнє середовище.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Транспортна географія як наука

Тема 1. Транспортна географія та її місце в системі наук. Основні поняття транспортної географії. Основні етапи розвитку географії транспорту в Україні. Значення транспорту у сучасному світі. Проблеми розвитку транспортної географії та вплив транспорту на довкілля.

Тема 2. Транспорт як самостійна галузь. Структурно-функціональна характеристика транспорту. Транспортні зв'язки та їх утворення. Транспортна система та фактори, які впливають на її формування. Впливу транспортної системи на глобальну екосистему.

Змістовний модуль 2. Основні види транспорту та їх взаємозв'язок.

Тема 3. Географія залізничного і автомобільного транспорту. Сутність і значення залізничного транспорту. Основні функції залізничного транспорту. Загальні особливості розвитку автомобільного транспорту.

Тема 4. Географія водного транспорту. Характеристика водного транспорту. Досвід великих міст щодо розвитку річкового транспорту. Характеристика морського транспорту.

Тема 5. Географія повітряного транспорту. Загальні особливості розвитку повітряного транспорту. Географія повітряного транспорту в Україні та світі.

Тема 6. Географія трубопровідного транспорту. Електронний транспорт. Характеристика трубопровідного транспорту. Класифікація трубопроводів. Технологія роботи трубопроводів. Електронний транспорт.

Модуль 2

Змістовний модуль 3. Природно-географічна характеристика України та транспортна система України.

Тема 7. Транспортно-географічного положення України. Особливості транспортно-географічного положення України. Суспільно-географічні аспекти транспортної системи України. Проблеми розвитку транспортної галузі України на шляху інтеграції до світової транспортної системи.

Тема 8. Природно-ресурсний потенціал України. Родовища кам'яного вугілля. Родовища нафти і газу. Родовища рудних ресурсів. Сировинна база будівельних матеріалів.

Тема 9. Територіальна організація виробництва й економічне районування України. Донецький економічний район. Придніпровський економічний район. Північно-Східний район. Центрально-Поліський (Столичний район) економічний район.

Тема 10. Економічне районування України. Центральний економічний район. Причорноморський економічний район. Подільський економічний район. Північно-Західний економічний район. Карпатський економічний район.

Тема 11. Характеристика транспортної системи України. Залізнична транспортна система України - Донецька залізниця, Придніпровська залізниця, Південна залізниця, Південно-Західна залізниця, Львівська залізниця, Одеська залізниця.

Тема 12. Транспортної системи України. Автомобільна транспортна система. Морська транспортна система. Річкова транспортна система. Повітряна транспортна система. Трубопровідна транспортна система.

Змістовний модуль 4. Зовнішня діяльність і міжнародні транспортні коридори (МТК)

Тема 13. Особливості транспортної мережі в регіонах світу. Європейський регіон. Американський регіон.

Тема 14. Особливості транспортної мережі в регіонах світу. Азійсько-Тихоокеанський регіон. Африканський регіон.

Тема 15 Зовнішньоекономічна діяльність України. Вплив транспортного фактору на розвиток світового ринку товарів. Роль і місце України в реалізації Транспортної політики Європейського Союзу. Міжнародні транспортні коридори. МТК і екологія України. Основні міжнародні транспортні організації. Пріоритети України щодо забезпечення існування МТК в державі.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	ПРН-01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами в транспортній галузі. ПРН-03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ПРН-09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення в транспортній галузі. ПРН-27. Розробляти та використовувати транспортну інфраструктуру з врахуванням вимог до збереження навколишнього середовища. ПРН-28. Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 45 балів Проміжний контроль - 35 балів Підсумковий контроль – (залік) - 20 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен,	

залік).
 Підсумкові бали навчальної дисципліни контролем = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених

		програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20	F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Географія основних видів транспорту: підручник. – Г.І. Нестеренко, С.Л. Литвиненко, П.О. Яновський Т.Ю. Габрієлова, С.І. Авраменко / За заг. ред. Г.І. Нестеренко та С.Л. Литвиненка. – К. : Видавничий дім «Кондор, 2019. – 192 с.
2. Дудник І.М. Транспортна географія: підручник / І.М.Дудник. – К.: НАУ. 2016. – 288 с.
3. Загальні основи транспортної географії: підручник: – Г.І. Нестеренко, С.Л. Литвиненко, П.О. Яновський Т.Ю. Габрієлова, С.І. Авраменко / За заг. ред. Г.І. Нестеренко та С.Л. Литвиненка. – К. : Видавничий дім «Кондор, 2019. – 184 с.
4. Маковецька Л.О. Географія транспорту: конспект лекцій [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/9164/> – С.118.
5. Пічкур Т.В. Транспортна географія: навчальний посібник. – К.:ДУІТ,2021. – 132 с.
6. Пічкур Т.В. Транспортна географія: Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни для студентів спеціальності 101 «Екологія» усіх форм навчання. – К.: ДУІТ, 2022, 42 с.
7. Транспортна географія: навчальний посібник / М.М. Мороз, О.Д. Коноваленко, Б.О. Бойко, О.Л. Петрашевський, О.В. Алексєєнко, І.В. Хмельов. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2015 - 128 с.

Допоміжна

8. Габа В. В, Петренко Л. М. Міжнародне вантажне залізничне сполучення. Навчальний посібник, ДЕТУТ – 2010 р.
9. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення вантажів (КОТІФ) та Додатки до неї. – 2016. Електронний вид.
10. Кудрицька Н. В. Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку : монографія. – Київ : НТУ, 2010. – 338 с.
11. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Автомобільний транспорт: Навчальний посібник / за ред. Керівника Центрального наукового центру Транспортної академії України А.М. Редзюка. – К.: ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2009 – Т.1 – 208 с.
12. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту: в 4 т. Т.2. Авіаційний транспорт: Навчальний посібник / за ред. А.М. Редзюка. – К.: ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2009. – 200 с.

13. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту: в 4 т. Т.3. Залізничний транспорт: Навчальний посібник / за ред. А.М. Редзюка, І.Б. Матвіїва.– К.: ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2009. – 200 с.

14. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту: в 4 т. Т.4. Морський і річковий транспорт: Навчальний посібник / за ред. А.М. Редзюка, І.В. Морозової. – К.: ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2009. – 216 с.

15. Новікова А. М. Україна в системі міжнародних транспортних коридорів / А. М. Новікова ; Рада національної безпеки та оборони України, Національний ін-т проблем міжнародної безпеки. – Київ : [б. в.], 2003. – 494 с.

16. Транспортна географія: Конспект лекцій. /уклад. Л.П.Чайка,–Ковель: КПЕК Луцького НТУ, 2016. – 90с.

17. Угода про міжнародне вантажне залізничне сполучення (Соглашение о международном грузовом железнодорожном сообщении - СМГС) – 2016. Електронний вид.

Інтернет-ресурси

18. <http://nbuviap.gov.ua/asambleya/asambl.php> – Електронна бібліотека НБУВ.

19. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/> – Електронний архів наукових періодичних видань України.

20. <http://www.rada.gov.ua> – Сервер Верховної Ради України.

21. <http://www.uz.gov.ua/> – Сайт «Державна адміністрація залізничного транспорту України».

22. https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ8_u.htm –Транспорт і зв'язок України – 2019 [Електронний ресурс] : статист. зб. / Держ. служба статистики України ; відп. за вип. О. О. Кармазіна – Київ, 2020. – 221 с.